

Програма індивідуальної усної співбесіди з української мови та літератури

для вступників на основі базової середньої освіти

для здобуття освітньо-професійного ступеня

фахового молодшого бакалавра

за спеціальністю В13 “Бібліотечна, інформаційна та архівна справа”,

В14 “Організація соціокультурної діяльності”

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка
2. Програма індивідуальної усної співбесіди з української мови та літератури
3. Перелік питань, що виносяться на співбесіду
4. Критерії оцінювання відповідей
5. Список рекомендованої літератури.

Пояснювальна записка

Програма індивідуальної усної співбесіди з української мови та літератури для абітурієнтів на основі базової середньої освіти для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра за спеціальностями В13 “Бібліотечна, інформаційна та архівна справа” та В14 “Організація соціокультурної діяльності” Львівського фахового коледжу культури і мистецтв розроблена на основі чинних навчальних програм з української мови та літератури для 5-9 (рівень стандарту) класів загальноосвітніх навчальних закладів.

Матеріал програми охоплює такі розділи: «Фонетика», «Орфографія», «Лексикологія», «Фразеологія», «Лексикографія», «Морфологія», «Морфеміка і словотвір», «Синтаксис», «Пунктуація», «Розвиток мовлення»; “Усна народна творчість”, “Давня українська література”, “Література кінця XVIII - початку XX ст.”, “Література XX ст.”

Мета й завдання вивчення української мови та літератури визначені державною програмами з української мови та літератури, яка визначає основний зміст навчання і вимоги та критерії оцінювання результатів.

Основна мета вивчення української мови та літератури у навчальних закладах України на сучасному етапі полягає у формуванні національно свідомої, духовно багатої мовної особистості, яка вільно володіє вміннями й навичками, комунікативно виправдано користуватися засобами державної мови в усіх видах мовленнєвої діяльності.

Абітурієнти, які проходять співбесіду, повинні:

- розрізняти звуки мови, визначати голосні й приголосні звуки, їх характеристику, ділити слово на склади, розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування звуків;

- розпізнавати вивчені орфограми й пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами;

- відділяти закінчення від основи, добирати спільнокореневі слова, розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, визначати спосіб творення слів;

- пояснювати відомі слова, добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; пояснювати значення фразеологізмів; крилатих висловів;

- розпізнавати частини мови, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль;

- розрізняти словосполучення й речення, визначати типи підрядного зв'язку в словосполученні; · визначати структуру речення, вид речення, правильно ставити розділові знаки й обґрунтовувати їх постановку;

- визначати в реченні з прямою мовою слова автора й пряму мову, замінити пряму мову непрямою;

- розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них;

- . розрізняти літературні види і жанри, співвідносити літературний твір з відповідними літературними напрямками;
- . характеризувати літературних героїв, коментувати їхні вчинки;
- . орієнтуватися в сюжетах літературних творів;
- . визначати провідні мотиви ліричних творів, знаходити художні засоби;
- . знати псевдоніми і справжні імена письменників, визначати їхнє місце в літературному процесі.

Абітурієнт повинен знати: мовні норми сучасної української літературної мови (орфографічні, орфоепічні, лексичні, граматичні, стилістичні, пунктуаційні); мовленнєві норми (етику й етикет спілкування), псевдоніми і справжні імена письменників, визначати місце та роль письменника в літературному процесі.

Абітурієнт повинен вміти: вільно володіти усною та писемною формами української літературної мови, правильно і грамотно писати й говорити, формулювати й виголошувати свої думки, підтримувати діалог, розрізняти види і жанри, визначати провідні мотиви творів, визначати тему, ідею, проблематику творів, характеризувати літературних героїв, орієнтуватися в сюжетах літературних творів.

Програма з української мови

Фонетика. Орфографія. Співвідношення звуків і букв.

Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування у-в, і-й. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Сполучення йо,ьо. Правила вживання м'якого знака (знака м'якшення). Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис

префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис н та нн у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови.

Лексикологія. Фразеологія.

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Загальноживані слова. Застарілі й нові слова (неологізми). Поняття про фразеологізми.

Будова слова. Словотвір.

Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

Морфологія

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників.

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних за творення ступенів порівняння прикметників.

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид дієслова (доконаний і недоконаний). Форми дієслова. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни.

Дієприкметник як особлива форма дієслова. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників.

Частка як службова частина мови. Правопис часток.

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

Синтаксис

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Тире між підметом і присудком. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот. Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні. Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Основні види підрядних частин: означальні, з'ясувальні,

обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

Пунктуація

Розділові знаки в кінці речення. Розділові знаки в простому й складному реченні.

Розвиток мовлення

Види мовленнєвої діяльності; монологічне та діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Текст як одиниця мовлення й продукт мовленнєвої діяльності. Текст, його основні ознаки. Будова тексту. Мікротема й абзац. Ключові слова в тексті й абзаці.

Програма з української літератури

Календарно-обрядові пісні. Головні календарні обряди. Народна обрядова пісня, її різновиди. Повага до прадавніх вірувань наших предків, гордість за свій талановитий народ, любов до рідних. Пісні зимового, весняного, літнього циклу.

Суспільно-побутові пісні. Жанрово-тематичне розмаїття пісень (суспільно-побутові: козацькі, чумацькі, кріпацькі, солдатські, бурлацькі, заробітчанські тощо), їхнє ідейно-художнє багатство. Трагізм і героїзм у козацьких і чумацьких піснях.

Родинно-побутові пісні. Процес виникнення фольклору. Багатство і розмаїття українського фольклору. Види родинно-побутових пісень (про кохання, про сімейне життя, жартівливі). Культ романтизованих почуттів, традиційна символіка.

Українські історичні пісні. Пісні про звитяжну боротьбу козаків із турецько-татарськими нападниками; про боротьбу проти соціального та національного гніту. Образи історичних осіб, лицарів-оборонців рідної землі, створені народною уявою.

Пісні Марусі ЧУРАЙ «Засвіт встали козаченьки», «Віють вітри, віють буйні», «Ой не ходи, Грицю». Легендарна поетеса з Полтави. Трагічна історія її життя. Пісні, що стали народними. Їхня популярність, фольклорна основа, народнопоетичні образи.

Українські народні думи. «Маруся Богуславка». Героїчний епос українського народу. Різновиди дум (історико-героїчні, соціально-побутові). Жанрова своєрідність, історична основа, героїчний зміст дум. Специфічність поетичної форми, ритму. Проблема вибору, душевна роздвоєність Марусі Богуславки між любов'ю до рідної землі та становищем дружини турецького вельможі («Маруся Богуславка»).

Українські народні балади «Ой летіла стріла», «Ой на горі вогонь горить». Тематичні та стильові особливості, сюжет, герої українських балад. Класифікація балад.

Григорій СКОВОРОДА «Бджола та Шершень», «Всякому місту – звичай і права...», «De libertate». Життя і творчість філософа, просвітителя, поета. Його християнські морально-етичні ідеали. Біблійна основа творчості Г.Сковороди та його вчення про самопізнання і «сродну (споріднену) працю». Проповідь житейської невибагливості, пошуку гармонії з собою і світом. Повчальний характер і художні особливості збірки «Байки Харківські».

Іван КОТЛЯРЕВСЬКИЙ «Енеїда», «Наталка Полтавка». Творчість І.Котляревського – новий етап у розвитку національного самоусвідомлення. Драматург і театральний діяч. Історія появи «Енеїди». Національний колорит, зображення життя всіх верств суспільства, алюзії на українську історію в поемі. Бурлескний гумор, народна українська

мова. Ствердження народної моралі (картини пекла). Соціально-побутова драма «Наталка Полтавка» – перший твір нової української драматургії. Колоритні образи твору. Образ Наталки як уособлення кращих рис української жінки. Сценічне життя твору.

Григорій КВІТКА-ОСНОВ'ЯНЕНКО «Маруся». Батько української прози, один із перших у Європі «творців людової повісті» (І. Франко). Гуманізм та християнські ідеали, етнографічне тло творів. «Маруся» – перша україномовна повість нової української літератури, приклад прози із виразними рисами сентименталізму. Художнє розкриття письменником традиційних народних моральних уявлень. Утілення морального й естетичного ідеалів в образі головної героїні твору.

Тарас ШЕВЧЕНКО Життєпис поета (викуп з неволі, навчання в Петербурзькій академії мистецтв, збірка «Кобзар»). Мотив усеперемагаючого життєлюбства, доброти, любові. «Як умру, то поховайте...» – твір, що єднає минуле, теперішнє і майбутнє. Історія його написання. Ідея єднання з рідною землею. Мрія про щасливе майбутнє свого народу, віра в нього.

«І мертвим, і живим, і ненарожденним...». Продовження теми «землячків» у посланні. Викриття конформізму значної частини української еліти. Засудження комплексу меншовартості, національного безпам'ятства та байдужості до рідної мови. Критичний перегляд національної історії задля перспективи її кращого майбутнього.

«Катерина», «Наймичка», «У нашій раї на землі...»

«Вічна» тема матері й сина. Еволюція жіночого образу у творах Т.Шевченка. Різні типи втілення теми жіночої долі: романтичний («Катерина»), реалістично-побутовий («Наймичка»). Трагедія жінки-матері, боротьба за своє материнство, жорстокість народної моралі («У нашій раї на землі...»). Наскрізний ліризм творів.

Пантелеймон КУЛШ «Чорна рада» – перший україномовний історичний роман-хроніка. Походження його назви. Історична основа й авторська уява, романтичність стилю. Динамічний інтригуючий сюжет. Непросте життя та романтичні пригоди головних героїв. Загальнолюдські риси ініціативності, працьовитості, лицарства, благородства, вірності почуттю та обов'язку.

Марко ВОВЧОК (Марія Олександрівна Вілінська) «Інститутка».

Життя і творча діяльність. Марко Вовчок як перекладач (Ж. Верна, Г. К. Андерсена, А.Е. Брема). «Народні оповідання»; продовження теми народного життя в повісті «Інститутка». Антилюдяна суть кріпосництва та солдатчини. Образи персонажів — людей із народу та панночки.

Іван ФРАНКО «Захар Беркут». Короткі відомості про митця і його багатогранну творчість. Змалювання героїчної боротьби русичів-українців проти монголо-татарських нападників. Образ тухольської громади: роль і місце кожного в суспільному житті. Лідерські якості головного героя твору.

Патріотична ідея у творі.

Леся УКРАЇНКА «Мрії», «Як дитиною, бувало...», «Тиша морська» Дитинство поетеси, роль родини в її вихованні. Неповторний світ дитинства в поезіях. Образ мужньої, сильної духом дівчинки, її життєрадісний погляд на світ, вільнолюбство, впевненість.

Володимир СОСЮРА «Любіть Україну!», «Осінь» («Облітають квіти, обриває вітер...»), «Васильки». Коротко про поета. Патріотичні, інтимні, пейзажні мотиви його творів. Любов до Батьківщини як важливий складник життя людини («Любіть Україну!»).

Василь СИМОНЕНКО «Лебеді материнства», «Ти знаєш, що ти — людина...», «Гей, нові Колумби й Магеллани...». Коротко про митця. Громадянські, патріотичні мотиви його лірики. Загальнолюдські цінності та ідеї.

Володимир ІВАСЮК. Пісенна творчість («Червона рута», «Я піду в далекі гори», «Балада про мальви», «Водограй») Відомий український поет і композитор. Пісні митця, що сприяли відродженню національної самосвідомості, патріотичних почуттів.

Василь ГОЛОБОРОДЬКО. «З дитинства: дощ» («Я уплетений...»), «Наша мова», «Теплі слова» Самобутня постать поета в українській літературі. Наскрізний патріотизм, філософічність, фольклорна основа його поезій, народознавчі аспекти. Оригінальність і простота висловлення глибоких почуттів, важливих думок.

Ліна КОСТЕНКО «Крила» Коротко про письменницю. Усвідомлення високих моральних якостей, духовного багатства людини, «крилатості», що проявляється індивідуально.

Перелік питань, що виносяться на співбесіду з української мови

1. Фонетика як розділ мовознавства. Голосні й приголосні (тверді й м'які, дзвінкі й глухі) звуки. Співвідношення звуків і букв.
2. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Чергування звуків.
3. Правила вживання апострофа та знака м'якшення.
4. Правопис префіксів і суфіксів.
5. Подовження м'яких приголосних і збіг однакових приголосних звуків.
6. Написання складних слів разом і через дефіс.
7. Правопис великої літери та лапок.
8. Пряме і переносне значення слів. Омоніми. Синоніми. Антоніми.

9. Загальна характеристика лексики української мови.
- 10.Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення
- 11.Іменник як частина мови: рід, число, відмінювання.
- 12.Прикметник як частина мови: відмінювання та ступені порівняння.
- 13.Числівник як частина мови: відмінювання кількісних та порядкових числівників.
- 14.Займенник як частина мови: відмінювання та правопис.
15. Дієслово як частина мови. Форми дієслова.
- 16.Прислівник як частина мови: ступені порівняння та правопис.
- 17.Службові частини мови. Вигук.
- 18.Речення як основна синтаксична одиниця. Види речень.
- 19.Головні та другорядні члени речення.
- 20.Просте односкладне речення, його види.
21. Просте ускладнене речення.
- 22.Складносурядне речення та розділові знаки.
- 23.Складнопідрядне речення та його види.
- 24.Складне безсполучникове речення та розділові знаки в ньому.
- 25.Складне речення з різними видами зв'язку.

Перелік питань, що виносяться на співбесіду з української літератури

1. Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень.
2. Українські історичні пісні та пісні Марусі Чурай.
3. Героїчний епос українського народу на основі думи «Маруся Богуславка».

4. Біблійна основа творчості Г. Сковороди та його вчення про самопізнання і «сродну (споріднену) працю».
5. Історія появи «Енеїди» І.Котляревського. Національний колорит, зображення життя всіх верств суспільства, алюзії на українську історію в поемі.
6. «Наталка Полтавка» І.Котляревського – перший твір нової української драматургії. Образ Наталки як уособлення кращих рис української жінки.
7. «Маруся» Г.Квітки-Основ'яненка – перша україномовна повість нової української літератури, приклад прози із виразними рисами сентименталізму.
8. Провідні мотиви лірики Тараса Шевченка (на прикладі вивчених віршів).
9. Тарас Шевченко – пророк національного відродження України. Проаналізуйте перші поетичні твори баладного та елегійного жанрів («Причинна», «Думи мої...»)
10. Творчість Т.Шевченка. Розкрийте тему жіночої долі на основі вивчених творів письменника.
11. Аналіз послання «І мертвим, і живим, і ненарожденним...» Т.Шевченка.
12. Життя і творчість Марка Вовчка. Розкрийте тему народного життя в повісті «Інститутка».
13. «Чорна рада» П.Куліша – перший український історичний роман-хроніка. Поясніть назву твору.
14. Змалювання героїчної боротьби русичів-українців проти монголо-татарських нападників в повісті «Захар Беркут» І.Франка.
15. Образ мужньої, сильної духом дівчинки, її життєрадісний погляд на світ, вільнолюбство в поезіях Лесі Українки.
16. Загальнолюдські цінності та ідеї в поезіях Василя Симоненка.

- 17.Патріотичні, інтимні, пейзажні мотиви творів В.Сосюри.
- 18.Пісні В.Івасюка, що сприяли відродженню національної самосвідомості, патріотичних почуттів.
- 19.Духовне багатство – найбільший скарб у житті (Л.Костенко “Крила”).
- 20.Оригінальність і простота висловлення глибоких почуттів, важливих думок на основі поезій В.Голобородька.

Критерії

оцінювання якості знань абітурієнтів на індивідуальній усній співбесіді з предмета “Українська мова” галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» для спеціальності В13 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа», В14 “Організація соціокультурної діяльності”

Схема переведення з 12-бальної на 200 бальну шкалу оцінювання (від 0 – 200 балів)		Критерії оцінювання якості знань абітурієнта
Бали за 12-бальною шкалою оцінювання	Бали за 200-бальною шкалою оцінювання	
Незадовільно		Початковий рівень навчальних досягнень
1	100	Абітурієнт/ка підтримує бесіду на елементарному рівні. Здебільшого відповідає на запитання лише однозначними реченнями ("так" чи "ні") або уривчастими реченнями ствердного чи заперечного характеру.
2	101-109	Абітурієнт/ка відповідає на елементарні запитання короткими репліками, не розуміє основних мовознавчих понять, знання загалом мають хаотичний характер.
3	110-119	Абітурієнт/ка бере участь у співбесіді на найпростішому рівні, лише відтворює навчальний матеріал, але не встановлює причинно-наслідкових зв'язків; не дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови.
Задовільно		Середній рівень навчальних досягнень
4*	120*-129	Абітурієнт/ка має певні знання із запропонованої теми, але викладає матеріал непослідовно і допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді.
5	130-139	Абітурієнт/ка не вміє глибоко і переконливо

		обґрунтовувати свої думки й відчуває труднощі під час добору прикладів.
6	140-149	Абітурієнт/ка виявляє знання і розуміння основних положень певної теми, але викладає матеріал не досить повно і допускає помилки в формулюванні правил.
Добре		Достатній рівень навчальних досягнень
7	150-159	Абітурієнт/ка викладає основні положення з певної теми, але допускає деякі помилки та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу.
8	160-169	Абітурієнт/ка добре викладає основні правила з певної теми, наводить приклади до правил, обґрунтовує свої думки, але трапляються недоліки у мовленнєвому оформленні відповіді.
9	170-179	Абітурієнт дає відповідь, що задовольняє ті ж вимоги, що й високий рівень, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауважень викладача.
Відмінно		Високий рівень навчальних досягнень
10	180-189	Абітурієнт/ка розуміє та може вільно і змістовно викласти основні мовознавчі поняття, обґрунтовує свої думки, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а самостійно дібрані.
11	190-199	Абітурієнт/ка ґрунтовно і послідовно викладає матеріал, виявляє повне розуміння його змісту, дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови.
12	200	Абітурієнт/ка має ґрунтовні й досконалі знання, застосовує їх на практиці; коротко, виразно, оригінально формулює свою думку, може дібрати цікаві, влучні, дотепні, переконливі аргумент та приклади, творчо підходить до запропонованої теми.

*-прохідний бал

Список рекомендованої літератури

1. Авраменко О.М., Блажко М.Б. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі. І частина. – К.: Грамота, 2020. – 496 с.

2. Авраменко О.М., Пахаренко В.І. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітн. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень). – К.: Грамота, 2010. – 280 с.
3. Білоус П. В. Українська література XI—XVIII ст. — К.: ВЦ „Академія”, 2009.
4. Українська мова: підручник для 9 класу загальноосвіт. сер. закл./ О.М.Авраменко. - К., 2017. - 160с.
5. Українська мова: підручник для 8 класу загальноосвіт. сер. закл./ О.М.Авраменко, Т.В.Борисюк, О.М.Почтаренко. - К.: Грамота, 2016.- 176 с.
6. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім.О.О.Потебні; Інститут української мови. – К. : Наукова думка, 2019. – 390 с.
7. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови [Текст] / І.П.Ющук. – 4-е вид. – К. : Освіта, 2000. – 254 с.